

ДУХОВНІСТЬ ЯК ОСНОВА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Людина і суспільство, творчість і духовність - ці взаємозв'язки має глибинний історичний розвиток людської діяльності. Творчість своїм корінням сягає в глибоку давнину і побуває в різних сферах діяльності й спілкування. Від перших наскельних малюнків до Трипілля та величних культових споруд Вавилону і Єгипту, до шедеврів епохи Відродження та сучасного мистецтва проліг тернистий шлях розвитку творчості людини та її духовності. Естетичні відчуття, які виникали в процесі діяльності людини й у спілкуванні з природою, давали поштовх творчим здібностям, навчали її творити «за законами краси».

Результатом творчості є творення художнього образу, який концентрує в собі головні типові сторони діяльності. Створений митцем художній образ не тільки відображає його інтелектуальний рівень, але й передає його емоції, відчуття, настрої, переживання. Емоційний вплив форми пов'язаний з асоціаціями і фізіологічними особливостями людини.

Вся антична естетика, а також естетика Відродження вели пошуки законів краси. В першу чергу - це відчуття гармонії та пропорцій. Краса пропорцій - це співвідношення окремих частин, а також частин і цілого. Система пропорцій є основою забезпечення синтезу всіх видів мистецтва, гармонійної рівноваги всіх елементів композиції. Для прикладу згадаємо чудові єгипетські храми, піраміди, давньогрецький храм Парфенон, статуї Фідія.

Великий емоційний вплив має відчуття гармонії кольору. Колір, співвідношення фарб - основа живопису. Колір - один з головних компонентів у комплексі відчуттів людиною природи. Історичний досвід, а також останні наукові дослідження дають можливість митцеві за допомогою кольору впливати на емоційний стан глядача. Доречно згадати принаймні такі відомі наукові твори, як «Наука про колір» Гете, «Людина - колір - простір» Г. Фрилінга і К. Ауера. Але, незважаючи на розробку багатьох таблиць впливу кольору на емоційний стан глядача, можна вести мову про деяку їх суб'єктивність, адже кольорова гармонія не може бути абсолютно регламентована чіткими правилами і математичними пропорціями. Тут треба враховувати унікальність світобачення індивіду та світобачення народу, нації, їхні традиції, культуру.

В українського народу чільне місце в творчості належить декоративно-прикладному мистецтву, яке нерозривно пов'язане з його побутом. В динамічних образах, мотивах орнаменту цього народу містяться символи чарівної природи, доброти і щедрості його душі.

Тому одним з напрямків формування навчального процесу на художньо-графічних факультетах є вивчення як традицій розвитку декоративно-прикладного мистецтва (петриківський розпис, вишивка, різьблення і т. ін.), так і традицій станкового живопису національної школи. З цією метою студентам читаються спецкурси в кожному з цих напрямків. Це є невичерпним джерелом у підготовці художників-педагогів і дає можливість позитивно впливати на формування душі майбутнього спеціаліста, дозволяє навчити студента не тільки художній грамоті, розумінню об'єктивних закономірностей - перспектив творчості, але й сприяє формуванню художнього світогляду творчої особистості.

На основі вивчення традицій українського мистецтва постає необхідність духовного оновлення сьогодення. Необхідно активно протистояти черствості й духовній глухоті міжлюдських стосунків, засиллю в сучасному суспільстві прагматизму, тому що такий стиль стосунків не відповідає традиціям життя українського народу. Для нього завжди були й залишаються характерними рисами доброта душі, тонке відчуття природи і злиття з нею. Необхідно протистояти масовому впливу псевдомистецтва, кітчю, дилетантизму, які заповнили сучасне життя. Таку роботу необхідно проводити, починаючи з дитсадка, початкової школи та закінчувати в вузах. При цьому маються на увазі вузи не лише гуманітарного напрямку.

Без підйому духовності не може бути й мови про економічний, науково-технічний розвиток нашої держави. І у цьому процесі не останню роль відіграє образотворче мистецтво. Які знання, традиції, духовний потенціал буде нести до людей наш випускник вузу, таким буде і рівень духовної культури українського народу.